

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre . . .	16 kor. — fill.
Negyedévre . . .	4 „ — „
Helyben kézbe hordva:	
Egész évre . . .	20 kor. — fill.
Negyedévre . . .	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . .	24 kor. — fill.
Negyedévre . . .	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszazárására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, január 30.

Az autonomia szükséges.

Valahányszor az autonomiáról volt szó a liberális lapokban, a magas püspöki kart mindig úgy állították oda, mint az autonomia ellenségét, sőt az egyházpolitikai viták idején annyira ment e tekintetben a liberális sajtó, hogy nem ártalotta azzal gyanúsítani a magas püspöki kart, hogy ő akadályozta meg eddig is az autonomia létrejöttét.

Az 1871-iki elaboratumot b. e. Simor hibornok, hercegprimás nyújtotta be legfelsőbb megerősítés végett; a magyarországi kath. egyháznak nagynevű vezéralakjai Haynald és Schlauch bibornokok főrendiházi beszédekben s a Szent István- és Szent László-társulatok elnöki székéből ismételt az autonomiára irányították az ország figyelmét, mint a katolikusoknak egyik óhajára és postulatumára s a liberális sajtó ennek dacára mégis a püspöki karban kereste az autonomia ellenégeit.

A püspöki konferencia tegnapi határozata után hisszük, hogy nem lehet többé félrevezetni e tekintetben a kath. közvéleményt.

A püspöki konferencia u. i. — mint a konferenciáról szóló jelentések hirdetik — egyértelműleg kifejezést adott abbéli

meggyőződésének, hogy az *autonomia létesítését szükségesnek tartja.*

Kétségtelen, hogy a nagyméltósági püspöki kar szavának, állásfoglalásának döntő súlya van minden egyházi dologban; kétszeresen fontos ez most a kongresszus megnyitása alkalmából.

Ma ül össze a kongresszus, hogy az előtte fekvő bizottsági munkálatok sorsa felett határozzon s egy nagy lépést tegyen a magyar katolikusok régi óhajának megvalósítására.

Hisszük, hogy e nehéz munkában az az őszinte törekvés fogja vezetni, hogy valahára meg legyen oldva a magyarországi kath. egyháznak e nagy kérdése, melynek megvalósulása elé annyi várakozással tekint a kath. közvélemény.

Munkálkodásukban legyen irányítójuk a püspöki kar ama kijelentése, hogy az autonomia létesítése szükséges.

Szükségesnek vallják azt Istentől rendelt vezéreik után a magyar haza katolikusainak milliói.

Tanácskozásait vezesse a bölcseség szelleme, az egyetértés lelke s fakadjon nehéz munkájuk nyomában áldás az egyházra, áldás a hazára!

A katolikus autonómia.

Budapest, jan. 30.

Szapáry Gyula gróf lakásán ma d. u. 4 órakor értekezlet volt az autonómia ügyében, melyen számos főpap is megjelent. Szapáry

Gyula gróf megnyitó beszéde után Ugron Gábor megtámadta a halogató politikát az autonómiai kérdésben. Szerinte dönteni kell a részletekben is. Megrója a püspöki kar eljárását, mely szinte nem tudott helyes irányzatra találni.

Délafrikai háború.

A könnyelműen megindított transzváli háború meghozta Angliának az első nagy csapást Ázsiában is.

Kwang-Su császár eltemetésével Angliának befolyása Kelet-Ázsiában alig kiköszörülhető csorbulást szenvedett.

A kínai birodalom fölött uralkodó özvegy császárnénak ezen épp oly gyalázatos, mint vakmerő lépése magán viseli Anglia ellen való bosszújának bélyegét.

A fiatal császár nagy barátja volt a nyugati civilizációnak. Különösen ama politikai iránynak hódolt, a melyet Anglia követett Kelet-Ázsiában. Okult ama bámulatos haladáson fejlődésen és gyarapodáson, a melyet a nyugati civilizáció útjára térve Japán elért. Belátta, hogy Kínát, különben meg nem lehet menteni a szétmorzsoltatástól, mint meghonosításával mind ama vívmányoknak, a melyek Európának a kínaiakhoz mérten csekély nemzetek oly óriási magaslatra emelték. Kwang-Su örömmel érintkezett Anglia szülötteivel s több rendelete elárulta a befolyást, a melyet ezek fogékony lelkületére gyakoroltak. Félreismerhetlen volt azokban az erős elhatározás a gyökeres átalakításra, a megérett szándék oly reformokat kezdeményezni, a melyek a régi Kínát fenekestől fölforgatták volna, hogy a nyugati civilizáció szellemének megfelelően, új rend alapján építse föl újból birodalmát.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Bankett.

Irtá: Krüger Aladár.

A főispán ur »a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül« a valóságos belső titkos tanácsosi címet kapta.

Nagy dolog volt ez! Róla beszélt az egész város. Az újságok cicero betűkkel szedve adták tudtul az olvasni tudó emberiségnek, a hivatalukba sietők pedig a »Jó reggelt!« helyett ezzel üdvözölték egymást:

— Olvastad?

— Hallottad?

A kis vidéki központot valósággal lázba hozta az eset. V. b. t. t. Ez a négy betű lebegett a vezérférfiak szeme előtt, melyet a város legnagyobb rangú hivatalnokának joga lesz ezentul a neve után biggyeszteni. Micsoda dicsőség a városra! az egész megyére! S az örvendező alakok szentül meg voltak győződve, hogy a dicsőségből nem csekély rész illeti őket is.

Ezért hát ama nevezetes napon a városka minden embere egy fejjel magasabbnak érezte magát.

Még délelőtt a megye alispánja s a város polgármestere rövid értekezletet tartottak, mely

után a polgármester magához kérte a tanácsosokat.

Mosolygós arcuzal, jóakaró kézzszorítással fogadta őket.

— Azt hiszem, uraim, mindnyájan tudják azt a nagy kitüntetést, mely a főispán ur ő méltóságának személyében a megyét és a várost is érte (helybenhagyó mosolyok). Méltán örvendünk a legfelsőbb elismerés eme csattanós nyilvánulásának, mert meg vagyunk róla győződve, hogy alkalmasabb, érdemesebb egyént alig érhetett volna (kétkedő mosolyok) s azt hiszem, eme meggyőződésünknek illő módon kifejezést is kell adnunk. Rögtön megmondom, mire gondoltam (kiváncsi mosolyok): egy szerény, de kedélyes bankettre (a mosolyog ijedtséget lepleznek). Egyszerűen, takarékosan számítva, ugy gondolom, elég lesz egy terítékre 10 forint (savanyu mosolyok). Kérem, adják ezt az urak az összes tisztviselőknél tudtára, megjegyezvén, hogy a bankettre hivatalosak valamennyien. Hangsúlyozom: valamennyien. Azt hiszem, nincs kifogásuk ellene az uraknak?

— Oh, dehogyan! Sőt szerencsénknek tartjuk, el vagyunk ragadtatva . . . jegyezte meg az adóügyi tanácsos olyan hangon, melyből nem lehetett eligazodni, mi volt inkább: gonosz-kodás-e, vagy sima alázat.

A polgármester ur az utóbbit érezte ki s szintén el volt ragadtatva a hivatalos buzga-

lom ekkora fokától. Jóakarólag fogott velük ismét kezét, kikísérte őket az ajtóig s még egyszer lelkükre kötötte:

— A bankettre hivatalosak valamennyien! Hangsúlyozom!

Künn az adóügyi tanácsos holmi logikai kapcsolatba hozta a tüzes istennyilát az összes valóságos belső titkos tanácsosokkal, de csak amugy szerényen, a bajusza alatt, aztán társaitól elválva, saját hivatalos helyiségei felé tartott. Ott bent föltette a kérdést a versenyt szerző tollak zenéje közepett:

— Uraim! kinek van fölösleges 10 forintja?

A tollak megszűntek szerzeni a csodálkozásról, de választ — azt nem adott senki. Valaki félhalkan megjegyezte:

— Élcznek jó!

A tanácsos ur nem haragudott meg érte.

— Annyira nem élcz, hogy ma estére a a fölösleges 10 forintokat mindnyájunknak elő kell teremni. A város tisztviselői banketten fogják kifejezni ragaszkodásukat a főispán ur ő méltósága iránt az őt ért kitüntetés alkalmával s azon, ajánlom mindnyájuknak, jó lesz megjelenni. Egy teríték csak 10 forint.

Nem várta be szavai hatását, hanem lehető gyorsan elisietett.

A tollak pedig egyszerre makacskodni kezdtek. Az előbbi vidám, ütemszerű, egyforma szerzés sehogy sem akart helyreállni. A

E korszakalkotásra hivatott elhatározását teljes erejéből támogatta Anglia, sőt Japán is már jóval a háboru előtt.

Ez természetesen megrémítette az évezredek óta a kinaik lelkületébe s erkölcsibe roszdásodott régi szokások híveit, élükön az özvegy császárnéval, a kit már ugyis felbőszített a gondolat, hogy a fiatal császár teljesen kivonhatja magát befolyása alól és egy szép napon a teljes mellőztetés keserűségére ébredhet, kárhóztatva az európai özvegy császárnék sorsára, a kik jól és fényesen megélhetnek, de kezükben semmi hatalom sincs.

Az uralkodni vágyó vénasszonynak e gondolat türethetetlen volt. Pártja még nem merészelt erőszakos terveinek eszközeként szerepelt hiába bátorította. A vele tartó hercegek még félték Angliától, de nem kevésbé Japántól. Képzeldésnek tartották az átültetett európai szokások nagy hatását és provokálták a háborut Japánnal. Megvoltak győződve, hogy győzedelmeskednek fölötté és ezzel szétrombolják Kwang-Su császár lelkületében is a nyugati civilizáció hatásához fűzött illuziókat.

Csak hogy minden másképp történt. Japán alaposan elverte a mennyei birodalom reakcionáriusait és Kína védtelen állt mindazok előtt, a kik husából lakmározni akartak. De annál élesebben megacézósdott Kwang-Su lelkében a meggyőződés, hogy Kína csak is azon az uton fejlődhetik nagygyá, a melyen Japán oda jutott, hogy Kinát leverje és megálazza.

Minő borzalmas palotajelenetek fordultak akkor elő a császár s e csapást okozó özvegy császárné között, a ki megtörve, megszegyenülve állt a császár előtt, de azért már egymást kergették fondorkodó agyában a gonosz gondolatok, hogy miként hódítsa vissza elvesztett befolyását s ennek lépcsőjén az egész hatalmat. Ehez szövetségesek kellettek. Ezek meg is jelentek a láthatáron élükön Oroszországgal, a melynek soha kedvezőbb alkalom nem nyílhatott, mint most, hogy úgy megvesse lábát Kinában, hogy onnan többé ki ne emelhesse senki.

Ezek azután Japánt feltartóztatták diadalmas utjában és oly békességre szorították, a melynek előnyei reá nézve szót sem érdemelnek azok mellett, a mit elérhetett volna, ha az

európai három nagyhatalom, Oroszország, Franciaország és Németország bele nem avatkozik a dologba.

Ekkor bizonyult be első ízben Anglia gyöngesége. Nem tudta megakadályozni a nevezett hatalmak közbelépését, sem azt, hogy Japán érdekében valamit keresztülviessen. Apró fogásokkal, meddő diplomatizálással törekedett nimbuszát fentartani, a mi azonban az özvegy császárné éles esztét nem tévesztette meg.

Tudta, hogy bekövetkezett a pillanat, a midőn valamit nyerhet. Teljesen Oroszország karjaiba vetette magát. Anglia és Japán befolyását az ifjú császárnál végleg alakítani igyekezett s a midőn azt tapasztalta, hogy ez még sem megy oly könnyen, egy palota csinnyel aljas módra, megfosztotta hatalmától. Megölni még nem merészelt, mert Anglia mégis sok bajt okozhatott volna neki, még jobban félt Japántól, mert ezek ketten szövetségben oly helyzetet támaszthattak volna a mely elől talán még új protektorai is jónak látták volna kitérni.

Kwang-Su tehát szinleg meghagyta császárnak, de bogozta tovább cselszövényeit, lesvén a cselekvésre a kedvező pillanatot.

*

Mai tudósításaink a következők:

London, január 30. Ma nyílik meg az angol képviselőház. Az ülés nagyon viharosnak ígérkezik. Az ellenzék vezére rosszallási indítványt fog benyújtani a kormányval szemben »a köteles elővigyázat hiánya miatt.« Az indítvány élesen bírálja Chamberlain gyarmatügyi politikáját 1895. óta. A trónbeszéd nem fog szenzációs részleteket tartalmazni. A sajnálkozás kifejezésével kezdődik a háboru halottjai felett, hangsúlyozza a hadsereg szaporításának és a flotta kibővítésének szükségét, utal az összes hatalmakkal való jó egyetértésre és a Szamoai ügy kedvező állására. Az érdeklődés a parlament mai ülése iránt óriási. A rendőrség a rend fentartására nagy előkészületeket tesz.

London, január 30. Fitzmaurice Edmond lordnak az ellenzék nevében az

alsóházban benyújtott felirati módosítványa, a mely szerint a ház sajnálkozásának ad kifejezést a felől, hogy a kormány a dél-afrikai ügyekben 1895. óta és a háborura való előkészületekben szakértelem, óvatosság és helyes ítélet nélkül járt el, minden más javaslatnál előbb tárgyalandó.

London, január 30. A belügyminiszterium tegnap este 11 órakor Roberts tábornok egy táviratát tette közzé, a mely azt mondja, hogy a helyzet változatlan.

A színház villamos világitása.

— Bizottsági ülés. —

Az építés alatt levő nagyvárad színháznak egy fontos kérdésében tanácskozott tegnap az építésre felügyelő bizottság: a villamos világitás belső berendezésének elkészítésére beérkezett pályázatok felett döntött.

Még ilyen pályázat is kevés volt, amelynél örömmel vette tudomásul a bizottság, hogy egy tisztán magyar vállalat a legelőnyösebb nemcsak az árak, de a munkálatok kivitelére nézve is. Pedig éppen a dolog szociális természeténél fogva világhírű cégek is voltak a pályázók között.

A bizottsági ülés előtt a beérkezett ajánlatokat *Hollóssy* József kir. főmérnök felülvizsgálta, *Busch* Dávid és *Ragány* János főszámvévő közbejöttével.

A bizottsági ülésen a polgármester távollétében *Komlóssy* József gazd. tanácsos elnökolt; jelen voltak: *Hollóssy* József kir. főmérnök, dr. *Hoványi Géza*, *Busch* Dávid, *Rimler Károly*, *Száhländer Károly*, dr. *Döry Ferencz*, *Mezey Mihály*, dr. *Radó Ignác*, *Dus László*, *Hegedüs Géza*, *Bordé Ferencz*, *Sztarill Ferencz*, *Csordacsics Ferencz*, *Krubicza József*.

Az elnök felkérésére *Hollóssy* József kir. főmérnök előterjesztette a színház belső villamos berendezésére beérkezett ajánlatok eredményét. E szerint:

1. *Schuckert* bécsi cég ajánlata igen szép kiállítást ígér; a részletes feltételeket s a rajzokat azonban nem írta alá. Csillár és lámpa rajzokat nem mellékelte. Ha pótolja a hiányokat, a pályázók között a III. helyre jön.

tollak egymásután romlottak el és dobattak dühösen a földre, az ujak még rosszabbul fogtak, mindenki bosszus volt, mindenki türelmetlenkedett, míg végre az irodaigazgató lecsapta az írószerszámot.

— Menjünk haza korábban — pénz vadászni.

Egyszerre tíz toll koppant az asztalon.

— Menjünk! Valaki hozzátette:

— Éljen a főispán ur!

— Éljen! Éljen! kiáltott fel valamennyi olyan hangon, melyből nem lehetett kivenni, mi volt benne több: haragos elkeseredés vagy lelkesedés?

A főispán ur, ha hallja, bizonyára az utolsó magyarázza s nagyon meg lett volna elégedve.

*

Pekry Ödön, III. oszt. számtiszt lakásáról éppen eltávozott két ur, egyedül hagyva a zokogó asszonyt két gyermekkel.

— Mama! ki volt ez a csunya bácsi? Én úgy féltém tőle!

— A végrehajtó, kis fiam.

— Végrehajtó! Végrehajtó! Milyen furcsa név. Aztán mit akart?

— El akar adni mindent, a mink van a szobában.

A kis fiu rémülten szaladt egy sarokba s egy skatulyát kapott a kezébe. Szeppegitte vitte anyjához.

— Mamám, csak ezt ne engedd! Dugd el ezt valahová előlük, tudod, ebben vannak az én gyönyörű katonáim, ha ezt is eladja az a csuf ember, mivel fogok én akkor játszani?

Megnézte, együtt vannak-e a gyönyörű katonák mindnyájan? Felének a feje, felének a lába hiányzott, de megvolt valamennyi. Óvatosan becukta a skatulyát újra s anyja köténye alá rejtette.

— Vigyázz rájuk mamám! Nem bánom, ha mindent elvisznek, még a csákómat is odaadom, csak téged meg a katonáimat ne bántsanak.

Az asszony egyszerre heves zokogásban tört ki, a min a kis fiu nagyon elcsodálkozott. Gyöngédén megfogta a huga kezét s elvezette.

— Pszt, hagyjuk el a mamát, biztosan neki is a fogát akarják kihuzni, mint a multkor nekem, azért sír. Gyere inkább játszani. Én leszek a király, te pedig a feleségem.

Pekry Ödön hazajött bosszusan, leverten.

— Na! Mi baj megint? Talán a háziaszony sürgette a házbért? Megmondtam várjon elsejéig, akkor fizetek.

— A... végrehajtó... járt itt, zokogta a felesége.

— Persze, a kölcsön, mikor beteg voltam. Talán jobb is lett volna belepusztulnom mint most látnom, milyen áron vásároliam meg ezt a nyomorult életet.

Hirtelen lecsapta a kalapját, úgy hogy a két kicsi ijedten ugrott fel a trónszékről, egy rozzant zsámolyról.

— Most jut eszembe, hogy nekem pénz kell ma estére: 10 frt egy vacsorára. Elő kell teremnem, ha a föld alól is.

— Ember! megőrültél? riadt rá a felesége.

— Meg, mikor tanulni kezdtem, meg, mikor hivatalnokká lettem, meg, mikor az első fizetésem nem vettem revolvert, hogy főbe löjjem vele magamat! Lennék most napszámos vagy favágó, kevesebből jobban megélnék, s nem kellene a főispán ur becses személyéért 10 frtot kidobnom szemétre!

— Aztán nem tudtad kivonni magadat?

— Lehet is ilyesmi alól kibujni! Hiszen világosan értésünkre adták, hogy állásával játszik, a ki elmarad. Csak már most tudnék valami jó lelkű uzorást, a kitől kiválhatnám azt a nyomorult 10 frtot.

Pekryné pár pillanatig elgondolkozott. Aztán egy kis arany keresztet vett le a nyakából.

— Nézd, ha már az állásod függ tőle, vedd ezt... Anyámé volt, tőle kaptam emlékül s most már nincs egyebem tőle... tudod, a gyűrű, fülbevaló régen elment. Ezért talán kapsz 10 frtot... majd, ha megsegít az Isten, visszaváltjuk...

A férfi megragadta felesége kezét és szó nélkül összecsókolta. Alig birt szóhoz jutni, a hangja reszketett s úgy látszott, a szemébe valami beleesett, — nagyon kellett dörzsölgötnie.

2. A *Siemens és Halske* cég ajánlata nem egész, mert a szinpad berendezésre nézve nem nyilatkozik. A cégnek Budapesten műhelye van, de gyára nincs. Ajánlata a IV. helyre jön.

3. A *Holitzer*-cég az ajánlatához mellékelt rajzokat nem írta alá; a csillárra nézve más rajzot (a Vigszínházét) nyújtja be; ezen kívül is nagyon hiányos a pályázata, a mely a VI. helyre jöhet.

4. A *Ganz és társa* cég ajánlata szerint igen jól osztja el a vezetéseket; a bekapcsolásnál az a hiba, hogy 3 lámpát vett egy körbe. A szinpad világításának mikéntjéről nincs semmi. Az ajánlat a V. helyre jön.

5. Az *Egyesült villamossági részvénytársaság* tisztán magyar cég ajánlata nemcsak legolcsóbb, de legtökéletesebb is. A bekapcsolás igen jó. A főcsillár 3 áramkörre van osztva. Az ajánlathoz teljes, részletes rajzok vannak mellékelve. Ez az ajánlat a legelőnyösebb s így az I. helyre jön.

6. *Általános villamossági társulat* ajánlatában szép, modern berendezést ajánl, s ajánlatában csak lényegtelen hibák vannak. A II. helyre jöhet ezen ajánlat.

Az ajánlatok szerinti összegek a következők:

1. Egyesült vill. részv.-t.	40082 kor.	—	fill.
2. Általános vill. társaság.	41331	> 70	>
3. Schuckert-cég.	41356	> 85	>
4. Siemens és Halske.	42381	> —	>
5. Ganz és társa.	42978	> 60	>
6. Holitzer.	52761	> 83	>

Hollósy József mindenik vállalkozót olyanak tartja, hogy teljesen megfelelő munkát adnak. Az ajánlatok között azonban kettőt talál kifogástalannak: az Egyesült r.-t. és az Általános villamos társaság ajánlatát. Ezek a legolcsóbbak és meg lehet kötni bármelyikkel a szerződést.

Egyh. ngulag a legolcsóbb és más tekintetben is legelőnyösebb ajánlatot az Egyesült villamossági részvénytársaságét fogadták el s kérik a tanácsot, hogy ezzel a vállalkozóval kösse meg a szerződést.

Végül *Hollósy* József kir. főmérnöknek köszönetet szavaztak fáradozásáért.

— Visszaváltjuk . . . vissza. . . Nem költök magamra egy fillért sem, míg ezt a drága emlékedet vissza nem szerzem. . .

A kis fiu pedig hívta a hugát, menjenek ebédelni, a főudvarmester éppen jelentette ő felségeiknek, hogy találva van.

Viharos taps követte az napa este polgármester ur beszédét, melyben gyönyörű szavakkal ecsegette ő méltósága bokros érdemeit s biztosította a teljes számban jelen levő tisztviselői kar ragaszkodásáról. Összezsenedültek a poharak, mire a főispán ur szólalt fel.

Végtelenül meghat az önök gyöngéd figyelme, mert látom, hogy tiszta szívből jön (Ugy van! Ugy van!), másrészt pedig le vagyok érte kötelezve, mert — őszintén szólva — nem érdemeltem meg. (Viharos ellenmondások) A közigazgatás fontos munkájában legnehezebb munka az önök vállain van, éppen azért a rám halmozott jó kívánatokat kötelességem önökre visszahárítani (Közbeszólás: Mily nemes férfiu!) Tiszta szívtől kívánom, legyen egész életük oly rózsás, mint a milyen rózsás jó kedvük van most! A tisztviselői kar éljen, éljen, éljen! (Viharos »éljen a főispán ur!« kiáltások.)

És nem Pekry Ödön volt az egyetlen, kinek az járt fejében, hogy mit fog másnap felelni családjának, ha megkérdezik tőle:

— Apa, mit eszünk ma?

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Február 1. Joghallgatók felolvasó estélye Margittán.
Február 10. Biharmegyei Takarékpénztár közgyűlése.
Február 11. A Leszámitoló bank közgyűlése.
Február 18. Biharmegyei kereskedelmi, termény hitelbank közgyűlése.
Február 18. Gazdasági és iparbank közgyűlése.
Márczius 8. Bihoreána közgyűlése.
Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

* Egy kath. leánynevelő intézet dicsérete.

Pár évvel ezelőtt nyílt meg Debreczenben a Svetits leánynevelő intézet, a melyet a Mi Asszonyunkról nevezett nővérek vezetnek. Az intézetben különösen fontos missiót tölt be a két év előtt létesített tanítónőképző, a melyet a múlt héten vizsgált meg *Gerevich* Emil miniszteri biztos. A vizsgálat felette szigorú volt s az intézet többi iskoláira is kiterjedt. Az intézetnek közel ezer növendéke van. Egyik debreczeni hírlapíró előtt a vizsgáló miniszteri biztos a következő nyilatkozatot tette: Engem, mint az állam ellenőrző közegét, rendkívül sőt mondhatnám *várakozásomon kívül meglepett az eredmény.* Nem vagyok összefonva az intézettel. Ellenkezőleg, azért jöttem, hogy a hibákat keressem és a mire hosszas évek óta teljesített vizsgálataim során más helyeken nem volt eset, Debreczenben bekövetkezett. Még csak kifogásolni valót sem találtam. Ellenkezőleg! *El vagyok ragadtatva.* Az intézetben uralkodó *hazafias szellem,* vallásos érzület, más felekezetbeliekkel a legrokonszenvesebb testvéri szeretet, a növendékek helyes és pedagógiai szempontból magas nivón álló kiképzése, mélyen meglepett, úgy, hogy minden elfogultság nélkül mondhatom, ezen vizsgálatnak eredményéről, illetékes helyen a legnagyobb dicséret hangján fogok jelentést tenni. Ezután a miniszteri biztos előadta, hogy a tanítónőképző intézet növendékeinek kiképzése rendkívül kedvező benyomást gyakorolt reá és igazán örül, hogy ezeknek a jelesen képzett növendékeknek államérvényes bizonyítványait épen neki kell ellenjegyezni. Majd elmondta, hogy a tanítónőképző intézetnek eddig három évre adott nyilvánossági jogot, most egyszersmindenkorra kapja meg az intézet. Az ilyen zseniális kiképzést első sorban azoknak kell dicsérettel elismerni és szívükkel, lelkükkel, sőt minden megtehető anyagi áldozattal támogatniok, akik a köznevelésügy élén állanak. Egyebekben — szölt a miniszteri biztos — nem csodálkozom rajta, hogy az eredmény a Svetits-intézet növendékeinél ilyen kitűnő. Ahol olyan zseniális pedagógus és lelkipásztor áll az intézet élén, mint dr. *Wolafka* Nándor, ott csak fényes és kifogástalan sikerről lehet szó. Beszédét a miniszteri biztos azzal végezte, hogy ha az ország minden leánynevelő intézetében ilyen szellemi kiképzést nyernének a növendékek, akkor szeretett hazánk csakhamar csupa hazafias, nemes lelkületű, gazdagon képzett és igazán művelt honleányokból állana.

* **Állami óvodák Nagyváradon.** Nagyvárad városa az óvó-ügyet akként oldja meg, hogy 10 óvodaépületet ad át és tart fenn, amelyben a kultuszminiszter állami óvodát rendez be. Az óvodákból már két épületet átvett az állam a többiekét még ezután építi fel a város. Az óvodaépületek részére kitűzött helyek megvételét a belügyminiszter engedélyezte, illetve az erre vonatkozó közgyűlési határozatot jóváhagyta.

* **A színház karzata.** A színház nézőterét az építés közben megnagyobbították a tervektől eltérően akként, hogy a második emeleten kisebbre vették az úgy is felesleges nagy foyert s ezzel a karzatra 200 nézővel több fér el. A közgyűlés ezt illető határozatát a miniszter jóváhagyta.

* **Egy 48-as román tábornokról.** A hazai román lapok sokat irnak most *Papp* Pál török tábornokról, a ki 1895-ben vonult nyugalomba. *Papp Biharmegyében született román szülőktől.* A magyar szabadságharcot *Bem* seregében végig küzdötte, részt vett *Nagy-Szeben* bevételében, a *vizaknai* csatában. A világi katasztrófa után kimenekült Törökországba, tiszti rangot kapott a török hadseregben, harczolt az oroszok ellen a krimi háboruban s vitézsége, valamint egyéb egyéni képességei fokról-fokra magasabb rangba jutatták, míg végre 1895-ben mint tábornok, nyugalomba vonult. A derék öreg ur a magyarországi eseményeket most is nagy érdeklődéssel kíséri.

* **Árlejtés városi munkálatokra.** A város részére szükséges különféle ipari munkákra tegnap tartották meg az árlejtést, kiváló eredménynyel. Daczára, hogy az egységárakat újra átdolgozták, most is igen magas, 35—40% volt a legnagyobb engedmény. Az egyes ipari szakok szerint a pályázat eredménye a következő:

I. **Kőműves munkák.** Incze Lajos 8·8, Madarász és társa 15 (legelőnyösebb) százalék engedmény.

II. **Acs munkák.** Incze Lajos 18·8, Madarász és társa 15 százalék engedmény.

III. **Asztalos munkák.** Tóth József 1·1 százalék engedmény.

IV. **Lakatos munkák.** Németh Antal 8·5, Vicsay testvérek 18·2 (a legelőnyösebb), Tátray Sándor 17, Grünwald Jenő 12·3 százalék engedmény.

V. **Szobafestő munkák.** Meer Mór 8, Winkler Szidor 25 (a legelőnyösebb), Grünfeld Soma 22, Dávid Bernát 6·5, Winkler Mór 12, Friedmann Károly 22 százalék engedmény.

VI. **Mázoló munkák.** Havassy Zsigmond 25 (a legelőnyösebb), Pethő Zsigmond 21, Máthé és Pethő 15 százalék engedmény.

VII. **Üveges munkák.** Blum Géza 12, Deutsch K. I. 30 és 10 százalék, Déry János az eddigi egységárak mellett (a legelőnyösebb).

VIII. **Bádogos munkák.** Stein Jakab 18, Teisz Rezső 33·5, Balogh János különféle áruk, Fehérváry Dezső 33·8, Vlád Agoston 39 (a legelőnyösebb), Goldberger Lajos 34 százalék engedmény.

IX. **Cserepező munkák.** Tárnoki László 11·5, Szőke Ferencz 15·6 (a legelőnyösebb) százalék engedmény.

X. **Kovács munkák.** Szalay Mihály 42 (a legelőnyösebb), Palóczy Károly 38, Fuchs Miksa 25, Bányai István 30, Szűcs Ferencz különféle és 34 százalék engedmény.

XI. **Kerekgyártó munkák.** Herczeg Lajos 35 (a legelőnyösebb), Lőrinczy András 33·8, Sarkadi Lajos 34·5, Dobos Menyhért 34, Szűcs Ferencz 33 százalék engedmény.

XII. **Burkolati munkák.** Munk Jakab 9 százalék felülfizetés, Banetti Ferencz 2 százalék engedmény, Engel Ignác 98 fillér, 68 fillér, 60 fillér, 80 fillér, 10 fillér és 5 fillér. Incze Lajos 1·08 kor., 80 fillér, 66 fillér, 95 fillér, 20 fillér, 10 fillér. Laendler Ferencz 1·20 kor., 80 fillér, 56 fillér, 90 fillér, 10 fillér és 8 fillér.

XIII. **Föld- és kavicsfordás.** Zách és Kovács az egységi áruk mellett, Incze Lajos 35 százalék felülfizetés.

Az esetleges számításokat a számvevőség készíti el. Az árlejtés felett a január 8-iki közgyűlés határoz.

* **Mátyás király kengyelvasa.** Londonban a minap Mátyás király kengyelvasát árverezték a régiséggyűjtők sokaságának részvételével. El is keltek nem kevesebb, mint 2722 font sterlingért (65.000 koronáért.) A vaskengyelek-

ben belül ezüst lemezek vannak s kivitelök művészi kézre vall. — Ez alkalomból az angol lapok úgy emlékeznek meg Hollós Mátyásról, mint korának első lovasáról, aki nemcsak minikirály, hanem mint sportsman is megérdemli az utókor becsülését.

* **Mit csinálnak Ungvárt?** A galicziai bevándorlás utvonálaban fekszik *Ungvár* és hogy micsoda épületes állapotok vannak ott a modern honfoglalás közepette, arról fényesen tájékozódhatni az Ungvárt megjelenő görög katolikus *Szemle* következő ujdonságából: Az »Ungvári Közlöny« egy ujdonságot közöl melyben a következőket írja: »Salamon Éliás perecsenyi lakos, kit valamely kisebb kihágással gyanúsítottak, a ki ártatlanságának tudatában és hangoztatásával a rá mért büntetéspénzt lefizetni hajlandó nem volt, a miért az előjáró szobájába hívta s ott ütlegette mindaddig, a míg jajveszékeltére a többi utas a szobába nem rontott Salamon Éliás kiszabadítására. A legszebb az, hogy Salamon Éliás állítása szerint az ungvölgyi helyi érdekű vasut üzletvezetőségénél, hol panasz tétel végett megjelent, a panasz felvételét megtagadták.« — Ezzel szemben egy átutazó ismerősünktől a következőket tudtuk meg. Salamon Éliás, perecsenyi lakos a peronon illem elleni kihágást követett el és a rá mért büntetéspénzt nem csak le nem fizette, hanem még gorombáskodott Ujj Béla állomásfőnökkel, aki erre pofon ütötte a vakmerő tolakodót. Csakhogy Éliás jajveszékeltetni kezdett, mire a többi zsidó utas az állomásfőnökre rontott és ott ütlegette mindaddig, míg Stolz vonatvezető szét nem verte a dühöngő tömeget. A zsidók egyike valami késsel vagy ollóval épen szemé alatt úgy megdöfte az állomásfőnököt, hogy a vér is elborította arcát. Végre helyreigazításul kijelentjük azt is, hogy az üzletvezetőség a panaszt felvette s a büntető eljárást is megindította.

* **A himnusz a Ludovikán.** A Ludovika akadémia növendékei eddig az ünnepi istentiszteletek alkalmával a »Gott elhalte« magyar szövegét énekeltek. Az osztrák néphimnusz azonban újá óta kiszorult a magyar katonakadémia falai közül. Ujabbban ugyanis a növendékek ünnepies alkalmakkor a *Kölcsy himnuszt* éneklék. Az újítás lelkes örömmel töltötte el a derék magyar fiukat.

* **Rablógyilkos tiszthelyettes.** *Lakatos* József lefokozott tiszthelyettes a katonai fogházból megszökve, a tavasszal *Békés-Csabán* a vasuti állomás mögött meggyilkolta és kirabolta Bibó nyomdatulajdonost. A debreczeni haditörvényszék Lakatost *életfogytig tartó* várfogságra ítélte.

* **Már a harmadik században él a Salzkammergut egy derék aggastyánja,** aki a 18-ik század végén született s néhány nappal ezelőtt ünnepelték 102-ik születésnapját. Besendorfer József 1798 január 13-án született Goisernben, a Salzkammergut hegyektől környezett, festői fekvésű helységében, mint egy szegény favágó és kőfaragó fia. 1817. elején ő is atyja mesterségébe lépett Goisernben a császári uradalomban, s hűségesen szolgált 46 éven át, egész 1863-ig, amikor egy faszállítás alkalmával eltörte a ballábát s szolgálata alkalmatlan lett. E 46 év alatt 35 krajczár (?) napibért kapott. 1864-től kezdve, tehát 36 év óta Besendorfer jubilans s mint ilyen 1899. febr. 14-ig havi 8 frt 42 krt kapott; az uradalmi igazgatóság kérelme folytán 1899. febr. 14-ikétől kezdve császári elhatározás alapján havi 16 frt. 85 krt kap. 100-ik születés napját nagy fényvel ünnepelték meg. Szerencsekívánatokon kívül gazdagon látták el a szeretet adományával. Ez ajándékok közül nem hiányoztak az ő kedves szivarjai, a virginiák sem, melyekből meg most is nagy élvezettel füstöl el naponként

egy-kettőt. Az ünnepély már korán reggel kezdődött mozsárlövésekkel s úgy számították ki, hogy déli 12 órakor dördüljön el a 100-ik lövés. — E hó 13-ikán lépett az öreg »Krummschnabel-Duscher« vagy »Duscher-Sepp« (mint ahogy őt a nép nevezi) 103-ik életévébe, s az egész környék szerencsekívánatait ezuttal még erőteljesebb állapotban fogadta, mint a két megelőző évben. Minthogy mindig barátja volt a dalnak és a táncznak, a hallása az utóbbi időben csodálatosan megjavult, egyes gratulansok hegedűket is hoztak és »steirer«-eket s »ländler«-eket húztak neki, mikhez lábával verte a taktust és kezeivel tapsolt. Éjjélkor bucsuzól egy karéneket (»Köszönet most az Urnak«) adtak elő, amibe ő is meghatott szívvél és ahogy erejétől telt, elegyítette belé egykor erőteljes basszus hangját.

* **A községi előjáróságok figyelmébe.** A Biharmegyei Gazdasági Egylet részéről veszszük a következő felhívást a községi előjáróságokhoz: Az 1900. év kezdetével két olyan intézkedés lépett életbe, mely az ország összes gazdasági és forgalmi viszonyaira számottevő befolyást van hivatva gyakorolni. Ezen intézkedések egyike a kötelező korona-érték számítás, másika pedig a budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa által hozott azon határozat, mely szerint a tőzsdei hivatalos árfolyam jegyzésekben a gabonára nézve az eddig érvényben volt 100 kgrammos súly-egység helyett 50 kgs súly-egység jegyzetessék; s tényleg ez is jegyzetetik, mindaddig, míg ebben a kereskedelmi miniszter ur végérvényesen nem fog intézkedni. Bár mindkét intézkedés a lapokban már több ízben közölve volt, mégis megtörténhetik, hogy különösen a kisebb gazdák, földmivesek és munkás emberek között olyanok is találkoznak, a kik egyáltalában nem, vagy csak ritkán, elvéve olvasván hírlapokat, ez intézkedésről nem értesültek. Nehogy ezen körülmény folytán a szóban forgó s az egész gazdasági életet igen közölről és lényegesen érdeklő újításoknak a kisgazdák és a szegényebb néposztályok kárát vallják, felkérjük a t. Előjáróságokat, hogy a lakosságot kellő módon figyelmeztessék ezen változásokra s különösen hangsúlyozzák, hogy a budapesti áru- és értéktőzsde által jegyzett gabonaneműek egységárai nem mint eddig 100 kgramban, hanem 50 kgramban vannak kifejezve, s így ennek folytán az adás-vételnél körültekintők legyenek. Nagyvárad, 1900. január 28-án. *A biharmegyei gazdasági egylet elnöksége.*

* **Kovács Gyula diszkardja.** A segesvári csatatéren, a csata 50-ik évforduló napján léte E. Kovács Gyula színművész diszkardját az ereklye muzeumba adta be a kiváló művész özvegye. A kardot a következő levél kíséretében küldte be az ereklye muzeum igazgató úrének:

Mélyen tisztelt Uram!

A *Nagyvárad* *Szigligeti Társaság* diszkarddal tisztelte meg boldogult férjemet; e kard legmértőbb helyén, az ereklye muzeumban lesz.

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1900. január 26.

özv. *E. Kovács Gyuláné.*

A majdnem sarló alakban görbitett kard pengéje régi, csatákban meghordozott fringia. A markolatától kezdve egész a hegyéig ki van élesítve. A penge egyik oldalán ez áll:

»*E. Kovács Gyulának Nagyvárad város műpártoló közönsége 1856—1896.*«

A penge másik oldalán a felirat ez:

»*Fajunkért és nyelvünkért.*«

A gazdagon aranyozott markolat kosár nélküli s külső oldalán csigaházzal van ékítve. A kard hüvelyének aranyozott burkolata 4 nagy és 39 apróbb ékkövel van díszítve. A markolat különben vörös bársonnyal van bevonva. A szép emléktárgy a muzeumnak egyik értékes

ereklyéjét képezi, melyhez Kovács Gyula működésével a hazafias ünnepek igen számos és nevezetes emléke fűződik.

* **Elhunyt iparos.** *Dévald* Béla a fiatalon elhunyt lakatos mesternek a mai napon d. u. 3 és fél órakor végbe menő temetésén az iparosok tástületesleg fognak megjelenni. Erre nézve adta ki *Bertsey* György ipartestületi elnök a következő értesítést: Teljes részvétem kifejezésével értesítem az ipartestület kebeléhez tartozó iparos polgárokat, miszerint *Dévald* Béla lakatos mester nagy reményű ifju életét befejezte. *Temetése ma délután 3 és fél órakor* a nagy-magyar-utcai szülei házából fog végbe menni. Szives tisztelettel felkérem ipartestületünk tagjait, különösen a jobb létre szenderült szaktársait, hogy a temetésen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1900. január 30-án. *Bertsey* György ipartestületi elnök.

* **Nagy adomány.** Csetei *Herczeg* Péter fővárosi bizottsági tag neje elhunyt alkalmából 20,000 koronát adományozott, mely összegből 1000 korona a fővárosi szegények közötti szétosztásra, a többi pedig jótékonyági egyesületek számára van rendelve.

* **Uj forgópisztoly a hadseregnél.** A hadsereg eddigi forgópisztolya, a mely a lovasságnál tizenegy, a gyalogságnál kilencz milliméteres volt, még az 1870—74-diki minta szerint készült. Kalibere kis ujjnyi vastag és a lövésnél rendkívül zavaró füstfelhőt terjeszt, sulya negyede egy modern puska sulyának. Ez a fajta revolver már akkor ósdív és tökéletlenné lett, a mikor czeruzányi kaliberű puskákat és sokkal kevesebb füsttel járó puskaport készítettek. A hadsereg új forgópisztolya nyolczlövetű, kalibere nyolcz milliméter és 450 grammal könnyebb, mint a régi revolver. Oroszországban és Bulgáriában hétlövetű, a többi államokban pedig csak hatlövetű a katonák forgópisztolya s így az új Gasser-féle forgópisztoly e tekintetben első helyen áll az összes európai hadseregekben. Csak Oroszországnak és Svájcznak van kisebb kaliberű revolvere. Az új forgópisztolyt úgy a közös hadseregnél, mint mind a két honvédségnél és a csendősnél behozzák.

* **Katonazene.** A téli holt szezonban a vendéglősök és kávéosok mindent megpróbálnak, hogy a közönséget helyiségeikbe vonzzák és szórakoztassák. Némelyek nőzenekarral, mások orfeumokkal mulattatják az ezután vágyó közönséget. A Zöldfa bérlője: *Czeglédy* Sándor nemesebb élvezetet nyújt vendégeinek. Ma, szerdán este a katonazene játszik kiváló műsort a Zöldfa éttermében. A hangverseny 8 órakor kezdődik s 12 óráig tart. A műsor rendkívül gazdag s egészen új.

* **Agyonlőtte a saját leányát.** Megrendítő szerencsétlenség történt e hó 27-én Keszegen. Patera János odavaló jó módú gazda ember nagy örömet talált a galamb tenyésztésben s erről híres is volt messze földön, mert nála a legkitünőbb fajgalombokat lehetett kapni. Ez a galamb tenyésztés meglehetősen hasznot is hozott neki, minél fogva érthető volt elkeseredése, a mikor arra a felfedezésre jutott, hogy a legszébb fajgalambjait a szomszéd macskái elhordják. Elhatározta tehát, hogy irtó hadjáratot indít a kóbor macskák ellen. E czélból két csövű vadászfegyverét készenlétbe helyezte s a töltény hüvelyekbe ólomdarabokat rakott. Így felkészülve, sikerült is neki már néhány macskát elpusztítania. Az említett nap délután észrevette, hogy az alacsony istálló tetején ismét egy macska közeledik a galambducz felé. Fogta tehát a puskát s rácélezte a macskára, de abban a pillanatban, hogy a puskát elsütötte — lépett ki az istállóból felnőtt leánya, a ki a lövés által homlokon találva szörnyet halt. A mint a leány elesett, Patera rögtön hozzáfutott s miután a halálos szerencsétlenségről meggyőződött, maga ellen akarta a fegyvert fordítani, de neje és fia — kik a lövésre szintén kifutottak — a fegyvert kicsavarták kezéből s így öngyilkossági szándékában megakadályozták. Patera az eset után maga jelentkezett a bíróságnál, a kit egyelőre fogva tartottak.

* **Gyilkos férj.** A bosszuállásnak kegyetlen nemét választotta Fodor József lelki lakos. Ez előtt egy évvel történt, hogy Fodor József — aki a feleségével állandó czivakodásban élt — hirtelen eltűnt a faluból. Senki sem tudta, hogy merre ment, mi történt vele, nem is hallottak többé hirt róla. Felesége, ki nagyon kikapós természetű volt, nem sokat törődött férje eltűnésével, mert a vagyon az asszonyé volt, férje nem vitt magával semmit. A szokás kedvéért mégis bejelentette a szolgabíróságnak az esetet a honnan megtették a szokásos körözést, de eredménytelenül. A menyecske, pár hónapi szalmaövegyeskedés után viszonyt kötött egy Csákás Mihály nevű falubeli legénnyel, a kivel állandó békességben élt. E hó 25-én éjjel váratlanul megérkezett a faluba az eltűnt Fodor József s éjszaka belopódzkodott a felesége házába s ott az istállóban a jászol alatt meghuzta magát. Hajnalban az új férj bement az istállóba a lovak élébe szénát tett, de ekkor nem vett észre semmit. Reggel hozzáfogott a lovak tisztogatásához s amint egyik lovát vakarta, Fodor előugrott rejtekéből, vetélytársát torkon ragadta s kegyetlenül összeszurkálta. Mikor már azt hitte, hogy áldozata nem él, ott hagyta az istállóban és bement a lakásba, ott azonban csak a 4 éves kis fiát találta, akit ölbe kapott s azzal együtt elmenekült. Az asszony, a ki e közben a boltban járt bevásárlás végett, — mikor hazaért — második férjét ott találta az istállóban összeszurkálva, eszméletlenül s nem is tért többé eszméltre. A falubeliek közül néhányan látták Fodort, amint a fiával menekült s ezek bemondása alapján indították meg a csendőrök a nyomozást, kiknek másnap sikerült Fodort szállásán elfogni és átadták a járásbírósnak.

* **Örült menyasszony.** Nagy részvétet és szánalmat keltett Csány községben egy szegény leány sorsa, a ki beleőrült bánatába. Egy szegény, becsületes családnak volt a leánya Német Ágnes, a kit — miután szülei elhaltak — nagybátyja Czékus Imre csizmadiamester vett a házához és nevelte föl tisztességgel. Czékus ez előtt két évvel felfogadott egy Bori Mihály nevű csizmadia legényt, a kit jó magaviselete és szorgalmáért hamar megszerettek a háznál. Később a legény is megszerette a leányt s minthogy Czékuséknak gyermekeik nem voltak, a gyámszülők nem is elleneztek a viszonyt, mely a leány és legény között fejlődött. A legény az ősszel lett nagykoru s ezen a réven egy kis örökséghez jutott, de azért ott maradt Czékusnál s még a tél elején megkérte a leány kezét, mibe a gyámszülők is beleegyeztek, sőt Czékus kijelentette, hogy külön műhelyt rendez be a legény részére, idővel rájuk hagyja a vagyonát is. E hó 22-ére volt kitűzve az esküvő. Az esküvő előtti vasárnap a vőlegény felöltözködött ünnepi ruhájába s azzal a kijelentéssel távozott, hogy némi bevásárlásokat akar eszközölni s csak este tér vissza. Este azonban hiába várták, nem jött meg. Másnap már az esküvőre kellett volna menni, de még akkor sem tért vissza. Kérdezősködtek mindenfelé, de senki sem tudott róla felvilágosítást adni. Harmadnapra levél érkezett a menyasszony részére, a melyben a vőlegény bucsút mondott a menyasszonynak és kijelentette, hogy ne várja, mert meggondolta a dolgot, s lemond. Ez a levél annyira hatott a szerencsétlen leányra, hogy másnapra megőrült. Most többször megjelenik a templom ajtóban koszorúval a fején s akit csak meglát, mindenkitől a vőlegénye után tudakozódik, hogy nem jön-e már az esküvőre.

* **Elveszett.** Elveszett kedden délután a Sal Ferencz-utcán egy fekete bőrkötésű imakönyv. A megtaláló jutalomban részesül, ha átadja a rendőrségen meg tudható czímen.

Kaucziószédelő asszony.

Budapest, január 30.

A sok kaucziósvindler közt mindenesetre az első hely illeti meg özvegy Nagy Ferenczné született Bauer Rózát, a ki most ül a vádlottak padján. Nálánál nagyobb rekordot ezen a téren alig ért még el valaki, férfi-kollegái

sem értik jobban a szélhámoságnak ezt a fajtáját. Nagyné egy szegény hivatalnoknak volt az özvegye, mikor körülbelül öt év előtt megismerkedett Vesztróczy Istvánnal, a ki még a főváros VI. kerületének volt az előljárója.

A ravasz asszony csakhamar hálójába kerítette a pipogya Vesztróczyt s rávette, hogy vele vadházasságban éljen. Őt aztán, az előkelő állású férfit, firmául használta szélhámos terveinél. Nagyné ugyanis kieszelte, hogy uri életre tehet szert kaucziósvindlivel. A mint látta Vesztróczy gyöngességét, sorra belevágott a legmerészebb szélhámoságokba, a melyek utóbb mindkettőjüknek a vesztét okozták.

Rövid idő multán ugyanis egész raj feljelentés érkezett ellenük s Vesztróczy előbb az állását veszítette el, aztán a börtönbe jutott s ott megőrült. Nagyné megszökött Londonba, de onnan visszajött s szintén börtönbe került. Ma csak Nagyné ül a vádlottak padján, mert czinkostársát bevitték az angyalföldi tébolydába.

Az agyafurt csalónót a törvényszék kilencz rendbeli csalás büntette miatt helyezte vád alá, de még ennél is jóval több volt ellene és Vesztróczy ellen a panasz. Sokakat azonban olyan furfangosan csapott be, hogy a legtöbb vád tekintetében meg kellett szüntetni az eljárását.

Nagyné a hiszékeny embereket becsapandó, olyan nagy bérházakat vásárolt össze, melyeken jóval több volt a teher, mint a mennyit egészen értek. Egy-egy ilyen bérkaszárnnyáért csak néhány száz forintot fizetett. A nyakig adósságban uszó háztulajdonos a legtöbbször egy 2—3000 frtos váltóért is ráiratta az ingatlant. Nagyné aztán hirdette a lapokban, hogy kaucziós házgondnokot, felügyelőt vagy házmestert keres s aki jelentkezett, azt 1000—5000 forint óvadékkal szerződtette. Hogy bizzanak benne, ott volt Vesztróczy az »előljáró« ur.

Az alkalmazottak persze mind csuful megjárták. Még csak el se foglalhatták állásaikat mert mire be akartak menni a házakba, azok a sok adósság miatt többnyira bírói zár alá kerültek. A joghoz értő Vesztróczy arról is gondoskodott, hogy a legtöbb vád alól kibujjanak s ezért, a hol csak tehetette, az áldozatokkal úgy csinálta az irást, hogy a pénz nem »kauczió«, hanem »kölcson«, kötbér vagy letétemény« czímen szerepelt.

Igy történt, hogy noha Nagyné mint egy 60,000 forintot harácsoló össze — a törvényszék csak kilencz esetet illetőleg hozhatott vádhatározatot. A pörben szereplő károsok ezek: Genál Gyula 5000 forinttal, Klimó Géza 5000 forinttal, Izsák István 2000 forinttal, Frey Lajos 2000 forinttal, Schey Károly 6000 forinttal, Just Péter 1600 forinttal, Sárosi István 1500 forinttal, Török István 50 és Fiáth Károly 2500 forinttal. Mindeniket más-más házába szerződtette Nagyné

Legelőbb a Genál-esetet vette elő a törvényszék a mai tárgyaláson, melyen dr. Agoraszó Péter bíró elnökölt. A vádhatóságot dr. Pataky Gyula alügyész képviselte, elővezetett, de mégis puczczosan öltözködött vádlottnőnek pedig dr. Fried Vilmos ügyvéd volt a védője.

Özv. Nagy Ferenczné, a ki szélhámoságai közben rendszerint a családi nevében, mint Bauer Mária Rozina szerepelt, majd hamis predikátumokkal: erdőbüki vagy markoviczai Nagy Ferencznének nevezte magát, kijelenti, hogy hite szerint ő valamennyi vád tekintetében ártatlan.

Ezután Genál Gyula mondja el, mint csapta be a vádlottnő 5000 frttal. Egy kishirdetés útján jutott Nagynéhez, a ki házgondnoknak fo-

gadta fel az örömvölgy-utczai 17. számú házba. Tulajdonképp Vesztróczy mutatta be a vádlottnőnek. A mint a házba ment, be se akarták bocsátani, mert az zárgondnokság alatt volt s látta, hogy be van csapva.

Elnök: Mivel hallgattatták erre el?

— Vesztróczy és Nagyné váltót adtak.

— De a pénze sosem térült meg?

— Az ügyvédem azt mondta: Kár perelnem is, csak pénzembe kerülne.

— Mi czímen adta ön át az 5000 forintot?

— Mint kaucziót, de már a közjegyzőnél »kölcson« akartak belőle csinálni. Azt mondták ugyanis vissza akarja adni 3 hónap múlva.

Dr. Pataky ügyész: Az a kérdés, hogy volt a lapban hirdetve?

— Hogy »kauczió« kell.

Dr. Fried Vilmos védő: Mennyi idő folyt le a közjegyzőhöz menésig?

— Vagy 3 nap.

— Minek járt ön a telekkönyvi hivatalban?

— Megnézni mi teher van a házon.

— És mennyi volt?

— Tán 60.000 forint.

Most Nagyné mondja el, hogy a kérdéses örömvölgy-utczai házat 56.000 frtért vette, de arra csak 4000 frtot kellett fizetnie. A vételár többi részét átvállalta terhekben.

A tárgyalás folyik s ítélet talán csak holnap lesz.

IRODALOM.

„Cantus facilis Litaniarum de ss. Corde Jesu.“ A kalocsai »Hirnök« kiadásában megjelent és Hennig Alajos Jézus-társasági atyának, mint a már is előnyösen ismert egyházi zeneszerzőnek vegyes karra irt Jézus Szent Szive tiszteletére szerzett letenyéje. Ára 3 korona. E kiadvány nemcsak azért nevezetes zeneirodalmi termék, mert az egyre sürűbben hangzó óhaj: »Bár csak valaki zenésitené meg a Jézus legszentebb Szívéről szóló letenyét!« visszhangra talált, hanem igazi mesterre akadt, a ki ezt megzenésítette. E zenemű összesen kilencz melódiát tartalmaz s így az egyformaság unalmasságát teljesen kizárja. Nagyban emeli az ének mű értékét a szerzőnek azon ügyes gondolata, hogy az egyes szakaszokat mintegy bevezetésként unisonóval kezdi s utána a teljes négyes vegyeskar magasztos és mintaszertü harmonizálásban (szólamvezetéssel) ráfelel. Már a bevezetés is igen szép, mert szerény melódiája figyelmeztet arra, hogy legfőbb Urunkhoz, Istenünkhöz mindig alázattal közeledjünk. Különösen az ötödik dallam az, amely az ájtatos hallgatót és az énekest a megfelelő érzelmekkel magával ragadja: Krisztus Urunk kinszenvedéseiről szól, mikor a szerző gyönyörűen D-durból átlágyul a szomorú H-mollba. A zenemű külső kiállítás is megfelel a követeléseknek. A partitúrában a 7. lapon a 3. sor 2. taktusában a Fermate jel alatti »E« accordban a helyett gis olvasandó.

A kötelező koronaérték. Kálnoki Henrik közgazdasági író érdekes és nagyon praktikus füzetet irt a kötelező koronaértékről. A füzet egyszersmind a vasutszabályozás népszerű kitéje is, mert nemcsak a koronaértéket, az eddigi bel- és külföldi pénznemek, valamint a nevezetesebb magyar és osztrák értékpapírok szelvényeinek értékét az új pénzekben, továbbá az új pénz értékét ausztriai és egyéb külföldi értékekben tünteti fel ügyesen összeállított táblázatban, hanem a valutaszabályozással összefüggő összes tudnivalókat is röviden ismerteti. A könyv a Pallas nyomda kiadásában jelent meg, ára 50 fillér.

EGYESÜLETEK.

Az orvosok gyűlése. Vettük a következő meghívót: A »biharmegyei orvos-gyógyászati- és természettudományi-egylet« folyó évi február hó 1-én délután 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szak ülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghívom. Tárgysorozat: Dr. Rác Ödön: Referálás egy végzett műtétről. Kelt Nagyváradon, 1900 január hó 21-én Dr. Edelman Menyhért, egyl. titkár.

Igazságszolgáltatás.

A Kuria IX. sz. döntvénye. A hivatalos lap mai számában teszik közzé a m. kir. Kuriának polgári ügyben hozott IX. sz. döntvényét.

Kérdés: Olyan kötelezvény alapján, melyben az adós a kölcsönösszeg jelzálogi biztosítását megengedi, azonban kamat fejében ingatlan haszonvételét bocsátja át a hitelezőnek: a zálogjognak a tőke erejéig való bekebelezése vagy előjegyzése elrendelhető-e?

(Vonatközassal egyfelől a győri kir. ítélőtábla 6. számú és marosvásárhelyi kir. ítélőtábla 4. számú, másfelől a pozsonyi kir. ítélőtábla 4. számú teljes ülési ellentétes döntvényeire.)

Határozat.

Olyan kötelezvény alapján, melyben az adós a kölcsönösszeg jelzálogi biztosítását megengedi, egyttal azonban kamat fejében ingatlanának haszonélvezetét bocsátja át hitelezőjének, a zálogjognak a tőke erejéig való bekebelezése vagy előjegyzése el nem rendelhető.

Szerencsétlenség lakodalmon. A megye egy részében szokásban van, hogy a falusi lakodalmakkor a vőfélyek a menet előtt lövöldöznek.

Sokszor történt már ilyenkor szerencsétlenség s a hatóság el is követ mindent, hogy ezt a rossz szokást lehetőleg korlátozza, azonban ez semmit sem használ, mert a népet a lakodalmi lövöldözésről leszoktatni nem lehet.

Egy ilyen szerencsétlenséggel foglalkozott a helybeli járásbírósg tegnap.

Ponoron történt az eset ez előtt néhány hónappal, amikor *Abuzdán* Juon legényt találta egy golyó, de szerencsére a lövés csak kisebb sérülést okozott, úgy hogy *Abuzdán* csak néhány napig feküdt.

A járásbírósg a vigyázatlan vőfélyt *Kogyilla* Tógyert két heti fogházra ítélte.

A pocsjai kivallatás. A múlt év október hó 10-én megirtuk s utánunk az ország összes lapja közölte azon brutális és vérlázító cselekményt, amelyet 1899 szeptember hónapban *Felei József Pocsjai község jegyzője* követett el, a ki ugyanis ittas állapotában a pocsjai határban lévő utszéli csárdában egy *Rátz Pál* nevű szegény, beteg munkás embert, amiért az énekelt, arczul vert, rugdosott és szolgájával arczul veretett, aztán pedig kivonszolta a korcsma elébe s egy kötelel kötve nyakára, a korcsma előtt álló szekérébe befogott lovakhoz kötötte a szerencsétlent s aztán a lovakat megindította s azok a szegény munkást pár méternyire vonszolták, miközben a lovaktól szenvedett rugások és ütődések miatt 8 nap alatt gyógyult sérelmeket szenvedett. Ezen ügyben a múlt év november hó 4-én tartott a b.-ujfalu kir. járásbírósg tárgyalást s mivel a tényállást három tanu és panaszos eskü alatt igaz-

olta, az eljáró bíró *Kiss Rezső* a vádlott *Peley Józsefet* a btkv. 301., 302. §-ai alá eső könnyű testi sértés és a btkv. 261. §-ába ütköző becsületsértés vétségében bűnsnek mondta ki s ezért a foganatba vételtől számított 30 napi fogházra s 10 forint pénzbüntetésre ítélte. Vádlott és panaszos ügyvédjének dr. Krausz Samunak felebbezése folytán az ügy a nagyváradi királyi ítélőtábla elé került és a kir. ítélőtábla f. hó 27-én a vádbeli cselekmények minősítését illetőleg helybenhagyta a kir. járásbírósg ítéletét, a büntetés mérvére azonban megváltoztatta és a vádlottat a btkv. 92. §-ának alkalmazásával — figyelembe véve büntetlen előéletét, ittasságát, a sérelem csekélyebb fokát, mint tulnyomó enyhítő körülményeket, — csupán csak pénzbüntetésre és pedig 50 és 5—5 frt, összesen 60 forint pénzbüntetésre ítélte.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Molnár Géza*

4521 Kernacz Juon anyakönyvi kihágás — megváltoztatva.

4537 Szabó Samu testisértés — helyben hagyva.

4550 Halász Károly testisértés — helyben hagyva.

Előadó: *Foynár Dénes.*

4224 Neesof József testisértés — részben megváltoztatva.

4312 Özv. Farkas Gáborné rágalmazás — helyben hagyva.

4349 Ifj. Balez Mihály testisértés — megváltoztatva.

4545 Fekete Mihályné közcsend ell. kih. — helyben hagyva.

4546 Toronyi Antal lopás — feloldva.

4605 Méri Lajos testisértés — részben megváltoztatva.

4619 Id. Király Mátyás közcsend ell. kihágás — helyben hagyva.

4672 Nyamecz Perszida lopás — helyben hagyva.

4673 Butár Juon szerencsejáték — helyben hagyva.

4075 Strausz Rudolf testisértés — részben megváltoztatva.

4706 Szarka Pál szerencsejáték — helyben hagyva.

98 Szaksz Henrik testisértés — rendelet.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

4785 Délezeg Zsigmond testisértés — helyben hagyva.

4786 Nagy István lopás — részben megváltoztatva.

4803 Groze György testisértés — helyben hagyva.

4806 Tóth Lajosné becsületsértés — helyben hagyva.

4807 Köteles Mózesné becsületsértés — visszatartva.

4815 Reisner Zsigmond zsarolás — helyben hagyva.

4825 Varga József lopás — helyben hagyva.

38 Nemes Zoltán sikkasztás — részben megváltoztatva.

4712 Pekker István lopás — részben megváltoztatva.

4713 Tenkő János lopás — részben megváltoztatva.

4753 Cséfalvi Péter közcsend elleni kihágás — helyben hagyva.

4760 Székely Jenő rágalmazás és becsületsértés — rendelet.

4791 Szabó Sándor közcsend elleni kihágás — helyben hagyva.

4834 Végh Mihály lopás — részben megváltoztatva.

4847 Valent Mihályné rágalmazás — megsemmisítve.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR:

Febr. 3. A katolikus kör táncestélye a kereskedelmi csarnokban.
Febr. 4. «Az első álta'ános munkás betegsegélyző egylet» táncestélye a Zöldfában.
Febr. 4. Posta-altisztek táncestélye a Sasban.
Febr. 11. Református bál a Sasban.
Febr. 17. A nőegylet kalikó bálja.
Febr. 18. A kath. legény-egylet táncestélye a Zöldfában.
Febr. 24. Tiszti estély.
Febr. 27. A jogászok táncestélye a kereskedelmi csarnokban.

Joghallgatóink Margittán. Rendkívül sikerültnek ígérkezik a joghallgatóknak margittai felolvasó estélyük, melyet február hó 1-én rendeznek. Margitta s környéke erősen készül a felolvasó estélyre, a minek a végén tánc lesz. A joghallgatók közül igen sokan mennek ki Margittára.

Táncvigalom P.-Szőlősn. A pecszőlősi Olvasó-Egylet 1900. február hó 3-án az ugynevezett »Jéppince« helyiségében saját pénztára javára zartkörű táncvigalmat rendez. Belépti-dij 1 korona. Kezdeté este 7 órakor. Felülfizetések köszönettel vétetnek. Kitűnő ételek és italokról gondoskodva van.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Irta: *Fernand-Huc.*

56

Francziából fordította — *Ö.*

Ezalatt Parr megtalálta Ferenczet. Elmondta neki a dolgok állását és előadta tervét.

— Lehetlent kíván, uram, felelt Ferencz. Én itt senkivel sem rendelkezhetem Cornelius felhatalmazása nélkül. Ő pedig soha sem egyeznék bele ebbe a dologba. És nem is Serpa Pinto tart minket itt, hanem az angolok iránt táplált gyűlöletünk. S ha a vezér elmegy, ki tartaná össze a katonákat?

— Ön, Ferencz.

— Én? . . . Nem, parancsnok ur. Az igaz ugyan, hogy a bírók tisztelnék és szeretnek engem, de nincsenek olyan tulajdonságaim, melyek a vezérségre képesítenék. Azonfelül Serpa Pinto is Corneliusat bizta meg a vezetéssel.

— Hát ha én küldenék el valakit, például egyik néger hajcsáromat.

— Megteheti, de Cornelius rossz néven fogja venni. És megbocsásson, de én csodálkozom, hogy hogyan jöhetett ön általában ezen gondolatra. Vajjon ön, ha egy hajót biztak gondjaira, elhagyná-e utközben hasonló körülmények közt a hajót, még ha felhatalmazást nyerne is rá, mielőtt célhoz vezetné azt. Mi is ilyen hajón vagyunk most és Cornelius ezen sokat hányatott hajónak a kapitánya, a ki, ha a jelen viszonyok közt elhagyná helyét, egyértelmű volna a szökéssel.

Mit felelhetett volna a parancsnok ilyen okokra? Elhatározta, hogy vár, míg valami jobb terv nem jut eszébe.

Öt nap telt el, mialatt a parancsnok és családja alig láthatta Corneliusot, ki gyakran távozott néhány ember kíséretében a táborból. Azt lehetett volna hinni, hogy kerüli a velük való találkozást. És úgy is volt. Most midőn oly név és nagyon birtokába jut, hogy remélhette, hogy valaha elnyeri Margit kezét, félt hogy nem fog tudni ellentállani a fiatal leány kérésének, ha a tábor elhagyására akarná birni.

Ez az állapot azonban nem tarthatott így örökké és a parancsnok elhatározta, hogy végéti egyszer.

— Ön megígérte nekem, szölt egy alkalommal Corneliusnak, hogy lehetővé teszi nekem a Pretoriába való utazást azzal, hogy

vezetőt és két-három emberből álló kíséretet ad nekem.

— Hogyan, kiáltott Cornelius, ön elutazik?

— Igen; nem maradhatok tovább táborába, nem tehetem ki hűgomat tovább a nélkülözésnek, így is igen sok áldozatot hozott már az ügy érdekében. Pretóriába utazom, innen az ön nevelő atyjához megyek, azután Port-Natalba térve hajóra szállok és a Zambézin felevezek Seunáig; ott megvárom.

— Legyen, parancsnok ur, felelt Cornelius. Mikor utazik?

— Két nap múlva.

— Két nap múlva Ferencz és négy ember rendelkezésére fognak állani.

— Köszönöm uram.

— Négy ember Pretóriából visszatér, Ferencz azonban, ha megengedi, elkíséri Seunáig és ön lesz szives nekem feleletet küldeni vele azon kérdésre melyet ő az ön nevében fog tenni.

— Jól van, de nem adhatná elő azt a kérdést most mindjárt?

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Rudolf trónörökös emlékezete.

Bécs, január 30. A király és Lajos Viktor főherceg ma délelőtt imát mondtak néhai Rudolf trónörökös koporsójánál a kapuczinusok sirboltjában.

Ítélet a mócsai ügyben.

Győr, jan. 30. (Saját. tud. táv.) A mócsai kivallatás ügyében a győri kir. tábla ma hozta meg az ítéletet, mely szerint a főtettesek Szabó szolgabíró és Molnár számvevő büntetését egy évre, Göbely mócsai jegyzőjét 3 óra, Czumpi Mihály bíró büntetését pedig egy hónapra szállította le.

Papp Árpád itthon.

Szatmár, jan. 30. (Saját tud. táv.) Papp Árpád, a meggyilkolt Papp Zoltán Amerikában élő ifjabb bátyja ma megérkezett Amerikából, több heti utazás után Szatmárra, hogy a gyilkosság ügyének vizsgálati adatait ő is gazdagítsa egy néhány szomorú momentummal.

Kirabolt kath. templom.

Ó-Becse, január 30. (Saját tud. távirata.) Az itteni róm. kath. templomot ismeretlen tettesek feltörték és belőle 5—6000 korona értékű raboltak el.

Megőrült tábornok.

London, jan. 30. Yule tábornok a Fokvárosban megőrült az angol vereségek hatása alatt.

A hamburgi hajóösszeütközés.

Hamburg, január 30. Azt a külföldön elterjedt hírt, hogy az Expedient vontatóhajónak az Altona nevű révgyőzőssel tegnap este az itteni kikötőben történt összeütközése alkalmával az utóbbinak sok utasa veszett oda, helytelennek mondják. Az eddigi gondos kutatások semmi okot nem adnak arra a föltevésre, hogy csak egy ember is életét vesztette volna. Két személy könnyű sérülést szenvedett.

A szultán Loubet elnöknek.

Páris, január 30. A Figaro jelentése szerint a szultán Loubet elnöknek elküldte a Nisani-el-Imtlaz-rend nagycsillagját.

Hajó-katasztrófa.

Filadelfia, jan. 30. A kikötőtől nem messze egy kukorica szállító hajó elsüllyedt és 15 ember belefullt a tengerbe, 15-en pedig napok múlva tudtak csak partot érni. A kapitány az irtózatossággal között megőrült és golyót röpített agyába.

Az augsburgi zavargások.

Augsburg, január 30. A múlt év július havában Werlach külvárosában előfordult zavargások ügyében a bíróság több napig tartó tárgyalás után a 13 vádlottat 6—14 hónapi fogházra ítélte.

A számoai egyezmény.

Washington, január 29. A szenátus ma elvetette azt az indítványt, hogy a Számoára vonatkozó szerződés ratifikálását még egyszer vegye fontolóra.

KÖZGAZDASÁG.

A czikória termelés jövedelmezősége. A magyar dazdaközönség körében, a gazdasági üzletvitel tekintetében egy sajátságos jelenséggel találkozunk. Idegenkedik minden újítástól s nem akar megválni az ősapától öröklött helytelen előítéletektől. A régi közmondás: »tempora mutantur, et nos mutantur in illis«, legkevésbé alkalmazható a magyar gazdák többségére, mert évek mulnak a nélkül, hogy azoknak a megváltozott viszonyokhoz való alkalmazkodását észlelhették, pedig nem egyszer, nem is százszor, hanem ezerszer és ezerszer lett hangoztatva, hogy a mai nehéz közgazdasági viszonyok között nem lehet már úgy gazdálkodni, mint lehetett régente. Köztudomásu, hogy mezőgazdaságunknak csaknem minden ága a külföld nyomasztó versenyétől szenved, s hogy a termelési költségben jelentékeny emelkedés mutatkozik s ennek dacára még ma is az ország legtöbb helyén a régi slendrián egyoldalú gazdálkodás divik. Kalászos kalászos követi, majd helyet ad ez az ugarnak, azután ismét kalászos, s így megyen ez a végtelenségig. Hogy közgazdasági szempontból minő károk származnak ebből, azt fejtegetni felesleges. Mindenesetre azonban elég szomorú jelenség, különösen akkor, midőn nem egy adat igazolja azt, hogy hazánk termőföldje s klimatikus viszonyai a növénytermelés változatosságának mennyire kedveznek. Alig van az országnak csak egy vármegyéje is, melyben a legtöbb növény sikerrel termeszthető ne lenne. Burgonya, répe, cukorrépa, dohány, len, kender stb., mindegyik megtalálhatja a maga helyét, sőt sokkal jobban, mint akármelyik más államban, mert azoknak feldolgozása semmi akadályba sem ütközik.

Ujabbán egy eddigelé figyelemre alig méltatott ipari növény nyel: a czikóriával kezdett egy néhány lelkesülni tudó és akaró gazda termelési kísérletet s miután annak eredménye bámulatos siker jele, érdekesnek tartjuk azt lapunkban is megörökíteni.

A termelés színhelye egy felsőmagyarországi nagyköztség határában elterülő földbirtok, melynek talaja kedvező porhanyósággal bíró homokos agyag, mélyrétegű feltalajjal s altalajjal. A most lefolyt termelési évadot megelőzőleg, buzakalászosoknak — a tengeri hullámaihoz hasonló — rezgése gyönyörködtette a tábla mentén el-el haladó utast s annak tarlója ősszel egy mély szántásban részestülvén, tavasszal kat. holdanként 150 kg. superfoszfáttal megrágyáztatott, ez április hó első napjaiban sekélyen alászántatott s április második hetében holdanként 2 klgr. agdeburgi czikória maggal elvetettet. — Vetés után ismét a hengernek akadt munkája s ezt a két hét múlva bekövetkező kikelés után tized napra az első kapálás követte, midőn is a czikória fejlődésében már annyira előhaladt, hogy a sorok szemmel is láthatók voltak. — E kapáláson kívül a czikória tenyész ideje alatt még egyezében és két kapálásban részestült s szeptember utolsó hetében annak a Becher

féle czikória kiemelő géppel való kiszedése fogatosított.

A kat. holdanként termés 130 q.—t tett ki, melyet kassai pótkávégyár vezetősége, q.—ként 1 frt 80 krért váltott be — Az összes nyers jövedelem tehát 260 frtot tett ki kat. holdanként, mely jövedelemre a következő kiadási tételek állottak fenn:

a talaj előkészítése	— — — —	18 frt.
a vetőmag ára	— — — —	6 »
a kapálás	— — — —	21 »
egyezés	— — — —	7 »
a gyökök kiszedése és tisztogatása	— — — —	28 »
adó, kezelési költség, forgó tőke kamatja	— — — —	26 »
a czikóriának a vasúthoz illetve Kassára való szállítása	— — — —	65 »
		171 frt.

E tételek szerint tiszta jövedelemként 89 frt. mutatkozik kath. holdanként, mely összeg magassága mindenesetre indokoltá teszi a czikória termelés iránti érdeklődést.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. jan. hó 30-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.20—13.60. Kétszeres buza 11.—10.60. Rozs 10.80—10.30. Arpa 10.40—10.—. Zab 10.—9.40. Tengeri: 9.60.—9.20. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 13.—. Köleskása 24.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyelisz 24.—. fehérkenyér liszt 22.50, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.40, szalma 1.—. Szalonna 96.—, 6 kiló zsop-szalma —12, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus 96.—, öntött gyertya 92.—. Lámpaolaj —.88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64, Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőso 21.40, nyers fagyú 46.—. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, új bor 46.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—. repce —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —20, szalonna 1.12, sertéshus 96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 50, bors 1.—, paprika 1.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 30.

Az irányzat csendes.	
Osztrák hitel	— — — — — 876.20
Magyar hitel	— — — — — 875.25
Allamvasut	— — — — — 820.—
Rimamurányi	— — — — — 832.—
Magyar jelzálog	— — — — — 229.50
Salgótarjáni	— — — — — —.—
Wagon-kölcsön	— — — — — —.—

Határidők.

Budapest, január 30.

Buza októberre	— — — — — 7.93
Buza áprilisra	— — — — — 7.82
Uj tengeri	— — — — — 5.01
Rozs okt.	— — — — — 6.46
Zab okt.	— — — — — 5.08
Káposzta, repce, aug.	— — — — — —.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. január 30-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — — 98.50
Magyar koronajárdék	— — — — — 94.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	— — — — — 100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	— — — — — 99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — — 99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — — 93.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — — 99.75
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — — 95.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	— — — — — 162.50
Tiszasabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — — 141.50
Osztrák járadék papírban	— — — — — 99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — — — — 99.30

Osztrák járadék aranyban	98.75
Osztrák korona járadék	98.50
Osztrák államsorsjegyek	189.25
Osztrák magyar bankrészvény	18.45
Magyar hitelbankrészvény	747.50
Osztrák hitelintézet részvény	751.20
Párisi vista	96.25
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.20
Németbirodalmi márka	118.05
London vista	242.10
20 márkás arany	28.60

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel s aranyéremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármilyen csuzos bántalmait, u. m. kőszvény, csuz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültabb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és lejtájtást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással **1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.**

Főraktárak Budapest: **Török József** ur gyógyszerésztárában. Király-utca 12. és dr. **Egger A.** ur gyógyszerésztárában, Váci-körút 17. szám. Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerésztárában, valamint a készítő

VIDDER GYULA gyógyszerésznél S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek. Ugyszintén Nagyváradon: **Irgalmasok gyógyszerésztára** és **Molnár Lajos** gyógyszerésztárában.

51/1900 számhoz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közzhírre teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1899. évi V. I. 1665 számú végzésével Dr. Fürst Győző ügyvéd által képviselt Kann Ármin és fia csődtömeg felperes részére Nahecsky L. és neje alperes ellen 72 frt 03 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 350 frtra becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzésével az arverés elrendeltetvén, annak felülfoglal-

tatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Baromvásár-tér 605. számú házban leendő megtartására határidőül **1900. évi február hó 5. napján** délután 3 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt árucikkék s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1900 január hó 19. napján.

Csathó Jenő

kir. bir végrehajtó.

Sziládky és Társa

férfi-szabó cég

üzlethelyiségét

folyó év február 1-étől

a Bazar-épületbe,

a volt Fehér Izrael-féle helyiségbe helyezi át.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Kolozsvar—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvar.						Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.							
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.		
Kolozsvar	ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	Budapest	ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	P.-Ladány	ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05	
B.-Hunyad	>	12 20	6 40	8 37	7 55	Nagykátá	>	10 20	3 00	7 54	10 16	Debreczen	>	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20	
Csucsá	>	12 52	7 09	9 19	8 37	Szolnok	>	11 19	3 56	9 27	11 31	Ermihályfalva ér.	7 29	4 01	5 35	4 58	9 47		
Bucsa	>	—	—	—	8 52	P.-Ladány	>	12 55	5 28	11 53	2 00	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Brátka	>	—	—	9 50	9 11	Báránd	>	—	—	12 07	2 12	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.			
Rév	>	1 34	7 47	10 08	9 32	Sáp	>	1 17	5 48	12 24	2 27	Ermihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15		
Élesd	>	1 48	7 59	10 25	9 49	B.-Ujfalva	>	1 33	6 03	12 46	2 47	Debreczen	>	3 37	12 36	8 15	10 27	8 34	
Mező-Telegd	>	2 01	8 11	10 42	10 07	M.-Peterd	>	—	—	1 00	3 00	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 00		
F.-Vásárhely	>	—	—	11 01	10 27	M.-Keresztes	>	—	—	1 14	3 12	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.							
Várad-Velenceze	>	2 25	8 32	11 10	10 37	Bors	>	—	—	1 28	3 25	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta							
Nagyvárad	érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	Püspöki	>	—	—	1 36	3 32	V. v.	V. v.						
Nagyvárad	ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	Nagyvárad	érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta—Vértés ind.	5 25	1 05		
Püspöki	>	—	8 51	11 42	11 14	Nagyvárad	ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	Sáránd	>	9 28	5 06	H.-Pályi	>	5 47	1 30
Bors	>	—	—	11 50	11 22	V.-Velenceze	>	2 24	—	2 30	4 05	H.-Bagos	>	9 41	5 17	M.-Pályi	>	6 03	1 48
Mező-keresztes	>	—	—	12 03	11 37	F.-Vásárhely	>	—	—	2 41	4 16	H.-Pályi	>	10 05	5 41	H.-Pályi	>	6 18	2 05
Mező-Peterd	>	—	—	12 15	11 50	M.-Telegd	>	2 50	7 15	3 03	4 38	M.-Pályi	>	10 20	5 55	H.-Bagos	>	6 40	2 29
B.-Ujfalva	>	3 18	9 23	12 29	12 05	Elesd	>	3 04	7 28	3 21	4 56	N.-Léta	>	10	—	Sáránd	>	6 40	2 29
Sáp	>	—	9 38	12 47	12 25	Rév	>	3 26	7 50	3 45	5 20	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen ér.	7 18	3 13		
Báránd	>	—	—	1 01	12 41	Brátka	>	—	—	4 06	5 43	Sáránd—Derecske.							
P.-Ladány	>	4 03	10 06	1 34	1 19	Bucsa	>	—	—	4 27	6 04	Derecske—Sáránd.							
Szolnok	>	5 29	11 44	3 35	3 37	Csucsá	>	4 16	8 37	4 53	6 31	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	00	6 14	40	
Nagy-Kátá	>	6 34	12 41	4 45	5 07	B.-Hunyad	>	4 52	9 08	5 32	7 16	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	20	6 27	70	
Budapest	érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	Kolozsvar	érk.	5 55	10 08	6 59	8 33								

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.